

Cjeloživotno obrazovanje iz perspektive visokog obrazovanja – nove tendencije

mr. sc. Loredana Maravić

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Načelnica Sektora za razvoj visokog obrazovanja

30. studenoga 2023.

Uvod

- Tradicija pružanja programa cjeloživotnog učenja nije novost u obrazovnim sustavima - novi pristup na europskoj razini odnosi se na:
 - pojam „mikrokvalifikacija”
 - izradu smjernica i alata koje se razvijaju da bi se poboljšala kvaliteta, prepoznatljivost, prenosivost, relevantnost i upotreba mikrokvalifikacija
- Mikrokvalifikacije - značajna tema za donositelje politika i pružatelje obrazovanja na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini
- Mikrokvalifikacije podrazumijevaju fleksibilniji način stjecanja i priznavanja znanja, vještina i kompetencija

Europske politike vezane za mikro kvalifikacije

Program vještina za Europu (EK, 2020.) - Europski pristup mikro kvalifikacijama kao jedan od alata za podršku pojedincima na njihovim putovima cjeloživotnog učenja.

Rimsko ministarsko priopćenje o Bolonjskom procesu (2020.) – treba istražiti kako i u kojoj mjeri visoka učilišta mogu definirati, razviti, provoditi i priznati mikro kvalifikacije pomoću EHEA alata.

Europski stup socijalnih prava (2017.) – cilj: najmanje 60% svih odraslih sudjeluje u osposobljavanju svake godine. Mikro kvalifikacije se smatraju instrumentom za postizanje ovog cilja i popunjavanje jaza u vještinama prekvalificiranjem i usavršavanjem radne snage na brži i fleksibilniji način.

Preporuka o Europskom pristupu mikro kvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost

- Preporuka Vijeća Europske unije (2022.)
- „Mikro kvalifikacija” - ishod učenja koji je polaznik stekao na temelju malog opsega učenja.
- Vrednuju se prema transparentnim i jasno definiranim standardima.
- Programi kojima se stječu mikro kvalifikacije oblikovani su tako da polazniku pruže određena znanja, vještine i kompetencije koje odgovaraju društvenim, osobnim i kulturnim potrebama ili potrebama tržišta rada.
- Mikro kvalifikacije - u vlasništvu polaznika, mogu se dijeliti i prenosive su.
- Mogu biti samostalne ili se mogu kombinirati.
- Temelje se na osiguravanju kvalitete u skladu s dogovorenim standardima u relevantnom sektoru ili području aktivnosti.

Bologna Follow-up group: **Preporuke i smjernice** o mikrokvalifikacijama u visokom obrazovanju - **za visoka učilišta**:

1. Preporučuje se **uključivanje dionika** u dizajn, izvođenje, praćenje, osiguravanje kvalitete i korištenje mikrokvalifikacija
2. Primjenjuju se **ishodi učenja**, za koje visoka učilišta trebaju odrediti odgovarajuće pristupe učenju, poučavanju i vrednovanje
3. **Vrednovanje** treba biti temeljeno na standardima
4. **Dizajn** treba otvarati različite mogućnosti povezivanje manjih cjelina
5. Mikrokvalifikacije trebaju podržati **priznavanje prethodnog učenja**
6. **Razina nacionalnoga kvalifikacijskog okvira** koristi se da bi se povećala zapošljivost i priznavanje kvalifikacija
7. **Obujam izražen u ECTS bodovima** pridonijet će da se mikrokvalifikacije mogu usporediti i prenositi
8. **Osiguravanje kvalitete** treba uzeti u obzir s jedne strane propise na nacionalnoj razini, a s druge strane uzeti u obzir specifične karakteristike mikrokvalifikacije
9. **Dodatak mikrokvalifikacijama** treba uključiti sve osnovne informacije o mikrokvalifikaciji
10. **Transparentnost** kroz kataloge o programima i tečajevima
11. Visoka učilišta mogu razviti mikrokvalifikacije da bi privukla **različite skupine polaznika**

Pristupi izradi mikro kvalifikacija koji su prihvaćeni u svim državama

- Programi koji dodjeljuju mikro kvalifikacije moraju biti povezani s nacionalnim kvalifikacijskim okvirima
- Mora se primijeniti osiguravanje kvalitete
- Akreditacija programa koji dodjeljuju mikro kvalifikacije može se provesti na visokom učilištu
- Nominalno radno opterećenje polaznika izražava se u ECTS bodovima

RH - Zakon o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 119/2022)

- visoka učilišta mogu ustrojiti programe stručnog usavršavanja za potrebe cjeloživotnog učenja kojima se stječu kompetencije usklađene sa standardom zanimanja ili skupom kompetencija i standardom kvalifikacije ili skupom ishoda učenja iz Registra Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira
- program stručnog usavršavanja za potrebe cjeloživotnog učenja ne smatra se studijem, a može se financirati putem vaučera u svrhu pristupa tržištu rada

RH - Zakon o osiguravanju kvalitete u visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti (Narodne novine, broj 151/22)

U postupku inicijalne akreditacije visokog učilišta obvezno se provodi akreditacija studija i akreditacija obrazovnih programa koji se ne smatraju studijem, a kojima se stječu djelomične kvalifikacije u skladu s ovim Zakonom.

Propisi i smjernice kojima se uređuje Hrvatski kvalifikacijski okvir u visokom obrazovanju

- Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/2013, 41/2016 - OUSRH, 64/2018, 47/2020 - OUSRH, 20/2021)
- Pravilnik o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, broj 96/2021)
- Smjernice za razvoj standarda kvalifikacija u visokom obrazovanju (www.kvalifikacije.hr)

Uputa za izradu, usklađivanje i odobravanje obrazovnih programa visokih učilišta na razini visokog obrazovanja za potrebe financiranja putem vaučera sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.

- Uputa kojom se uređuju izrada, usklađivanje i odobravanje obrazovnih programa visokih učilišta na razini visokog obrazovanja
- Predmet su programi koji se temelje na načelima cjeloživotnog učenja
- Programi se izrađuju u skladu sa standardima skupova ishoda učenja upisanima u Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira

Uputa za izradu, usklađivanje i odobravanje **obrazovnih programa** visokih učilišta na razini visokog obrazovanja za potrebe financiranja putem vaučera sredstvima iz **Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.**

- usklađivanje obrazovnog programa sa skupovima ishoda učenja **upisanim u Registar HKO-a**

- skupovi ishoda učenja preuzimaju iz Registra HKO-a zajedno sa svim njihovim elementima koji se ne mogu mijenjati niti prilagođavati
- mogu se kombinirati različiti skupovi ishoda učenja upisani u Registar HKO- a (što uključuje i kombinacije skupova ishoda učenja iz različitih standarda kvalifikacija)
- ako se obrazovnim programom stječe više skupova ishoda učenja koji pripadaju različitim razinama HKO-a, obrazovni program će pripadati višoj razini HKO-a, ako se na njoj stječe najmanje polovina od ukupnog broja skupova ishoda učenja

Uputa za izradu, usklađivanje i odobravanje obrazovnih programa visokih učilišta na razini visokog obrazovanja za potrebe financiranja putem vaučera sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.

- ishodi učenja koji nisu upisani u Registar HKO-a

Ako visoko učilište želi izraditi obrazovni program koji sadrži skup ili skupove ishoda učenja koji **nisu sadržani u Registru HKO-a**, visoko učilište treba pokrenuti postupak izrade i upisa tih skupova ishoda učenja u skladu s procedurom propisanom Zakonom o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (Narodne novine, broj 22/13, 41/16, 64/18, 47/20, 20/21) i Pravilnikom o Registru Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira (Narodne novine, broj 96/21).

Uputa za izradu, usklađivanje i odobravanje obrazovnih programa visokih učilišta na razini visokog obrazovanja za potrebe financiranja putem vaučera sredstvima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.

- **unutarnje osiguravanje i unaprjeđivanje kvalitete obrazovnih programa**

- Usklađivanje obrazovnih programa sa skupom ili skupovima ishoda učenja upisanima u Registar HKO-a sastavni je dio unutarnjeg sustava osiguravanja i unapređivanja kvalitete te na odgovarajući način podliježe periodičkim postupcima vanjskoga vrednovanja odnosno reakreditacije visokih učilišta.
- Visoko učilište će internim aktom propisati način izrade i vrednovanja te usklađivanje obrazovnih programa s Registrom HKO-a.

Događanja koje je MZO organiziralo u 2022. i 2023. u svrhu poticanja razvoja mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju u Hrvatskoj

- Online radionica *Povezanost mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom*, 1. prosinca 2022.
- Godišnja konferencija Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala *Mikrokvalifikacije i vaučeri – nove prilike za razvoj ljudskih potencijala*, 15. prosinca 2022.
- Online radionica *Povezanost mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom*, 7. ožujka 2023.
- Online radionice *Povezanost mikrokvalifikacija u visokom obrazovanju s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom*, 9. ožujka 2023.
- **Godišnja konferencija Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala *Pridonosi li Hrvatski kvalifikacijski okvir prilagodbi obrazovnog sustava izazovima digitalne i zelene tranzicije?*, 6. prosinca 2023. – prijave u tijeku**

Mogućnosti financiranja u okviru **EU fondova**

- **Vaučeri MROSP-a u okviru NPOO-a:** Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike: vaučeri za obrazovanje nezaposlenih i zaposlenih osoba u okviru Nacionalnog plana oporavka i otpornosti 2021.-2026.
- poticanje cjeloživotnog učenja i stjecanja novih vještina, s naglaskom na zelene i digitalne vještine; fokus je na korisniku obrazovanja a ne na poslodavcu ili obrazovnoj ustanovi; detaljnije informacije: <https://vauceri.hzz.hr/>
- Provedeni su **javni pozivi** za odabir skupina stručnjaka u okviru darovnice za podršku povezivanju s Europskim kvalifikacijskim okvirom
- Daljnje mogućnosti financiranja standarda kvalifikacija i skupova ishoda učenja predviđaju se u sklopu ESF+

Programi cjeloživotnog učenja na razini visokog obrazovanja u Registru HKO-a

- Slijedom provedenih aktivnosti visoka učilišta dostavljaju zahtjeve za provjeru usklađenosti programa s Registrom HKO-a
- U Registru HKO-a sada je odobreno **37 programa** usklađenih sa skupovima ishoda učenja (stanje: 28. studenoga 2023. godine)
- Registar HKO-a sadrži kratke informacije o programima – popis skupova ishoda učenja s pripadajućim ishodima učenja
- Kontakt u slučaju pitanja: hko@mzo.hr

Prednosti programa cjeloživotnog učenja na visokim učilištima u Hrvatskoj

Primjeri **prednosti** temeljem ispitivanja koje je MZO provelo krajem 2022./početkom 2023. godine:

- Brza prilagodba i **odgovor na potrebe tržišta rada i/ili obrazovanja**
- Velike mogućnosti razvoja suradnje prakse i visokog obrazovanja s ciljem dijeljenja znanja u oba smjera
- Zainteresiranost polaznika za upisivanje programa
- **Fleksibilnost** u razvoju programa
- Mogu služiti kao **razlikovni programi** čime se omogućuje i nastavak studija
- Jača se konkurentnost i visokog učilišta i polaznika
- Prilika za bolje upoznavanje s problemima u praksi i načinima njihovog rješavanja
- Ovi su programi obveza stalnog usavršavanja u dinamičnim sektorima (u sektoru zdravstva, pomorstva...)
- Programi čine fuziju akademskih, znanstveno-istraživačkih i stručnih, institucionalnih i poslovnih aktivnosti
- Platforma za stalno upoznavanje s najnovijim dostignućima u teoriji i praksi
- Doprinose vidljivosti visokog učilišta
- **Predavači mogu biti i profesori s visokog učilišta i vodeći eksperti iz privatnog sektora te profesori s drugih sastavnica sveučilišta**
- Veća društvena uključenost i razvijanje individualnih potencijala polaznika

<https://mzo.gov.hr>

- telefon: +385 (1) 4569 000
- visokoobrazovanje@mzo.hr
- Donje Svetice 38, 10000 Zagreb